

Deklaracja Środowiskowa

EMAS

Zweryfikowany
system zarządzania
środowiskowego

PL.2.10-001-25

-
1. Cel i zakres deklaracji.
  2. Charakterystyka działalności, produktów i usług Cementowni „Warta” S.A.
    - 2.1. Lokalizacja Zakładu
    - 2.2. Stosowana technologia.
    - 2.3. Produkty i usługi
    - 2.4. Certyfikaty, nagrody i wyróżnienia przyznane za działalność proekologiczną i biznesową. Współdziałanie z lokalną społecznością.
  3. Polityka i struktura zarządzania
    - 3.1. Polityka zintegrowanego zarządzania jakością, zarządzania środowiskowego i bhp.
    - 3.2. Opis struktury organizacyjnej i systemu zintegrowanego zarządzania.
  4. Znaczące bezpośrednie i pośrednie aspekty środowiskowe, podejście do określenia ich znaczenia i charakteru wpływu.
  5. Cele i zadania środowiskowe.
    - 5.1. Wdrożone i planowane działania w celu poprawy warunków działalności środowiskowej.
    - 5.2. Zapewnienie zgodności z wymaganiami prawnymi
  6. Efekty działalności środowiskowej w odniesieniu do aspektów znaczących
    - 6.1. Wskaźniki efektywności środowiskowej - energia, materiały, woda, odpady, użytkowanie gruntów w odniesieniu do różnorodności biologicznej, emisje, hałas
  7. Działania podejmowane przez Instalację w celu zapewnienia zgodności z wymogami prawnymi odnoszącymi się do środowiska
  8. Data walidacji i dane weryfikatora środowiskowego

Podstawowym celem działania Spółki jest rozwój w zakresie oferty handlowej, ciągłe doskonalenie jakości produkowanych wyrobów oraz świadczonych usług, rozwój sieci dystrybucji oraz umacnianie marki na rynku materiałów budowlanych. Dzięki dobrze zorganizowanej sieci dystrybucji, produkty firmy dostępne są na terenie całej Polski.

Polityka Cementowni Warta S.A. jest wypadkową strategii organizacji i skupia w sobie elementy jej misji i wizji. Jest przede wszystkim otwartym, publicznym zakomunikowaniem przez firmę swoich celów, zadań, zobowiązań i kierunków działania. To oznacza, że klient, użytkownik wyrobów czy osoba zainteresowana (objęta oddziaływaniem zakładu i jego wyrobów), mogą się domagać wykazania w oparciu o wdrożone systemy zarządzania, prawdziwości i wiarygodności zawartych w polityce deklaracji.

Zakomunikowana „Polityka Cementowni Warta SA w zakresie zintegrowanego zarządzania jakością, zarządzania środowiskowego oraz bezpieczeństwem i higieną pracy” jest dokumentem uwzględniającym kontekst organizacji i oczekiwania stron zainteresowanych, łączącym w sobie elementy wymagań norm zarządzania i wymagań prawnych w określonych obszarach. To pozwala zabezpieczyć interesy firmy w spójności z oczekiwaniami klientów i ciągłą troską o bezpieczeństwo pracowników oraz środowisko naturalne.

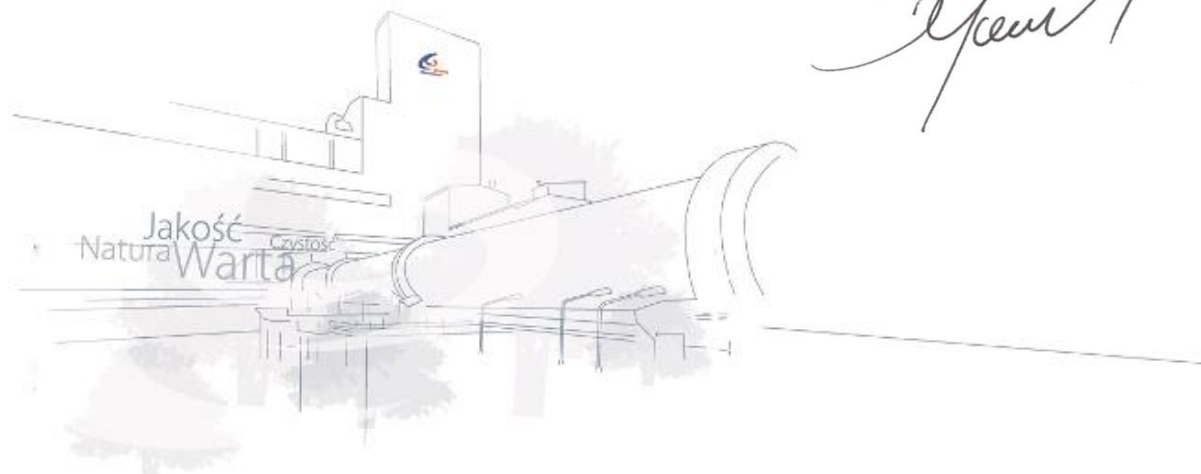
Fot. Błażej Boryń

Zarządzanie organizacją realizowane jest z uwzględnieniem wymagań funkcjonujących systemów zarządzania zgodnie z przyjętymi dokumentami odniesienia. Nadzór nad jakością wyrobów i działań w Cementowni Warta S.A. oparty jest na Zintegrowanym Systemie Zarządzania spełniającym wymagania norm PN-EN ISO 9001:2015, PN-N 18001:2004, AQAP 2110:2016, PN-EN ISO 14001:2015 oraz Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 1221/2009 z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekozarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS), Rozporządzenia Komisji (UE) 2017/1505 z dnia 28 sierpnia 2017 r. oraz Rozporządzenia Komisji (UE) 2018/2026 z 19 grudnia 2018 r.

Przekazujemy Państwu w formie niniejszej Deklaracji Środowiskowej informacje dotyczące podejmowanych w Cementowni Warta S.A. inicjatyw służących ochronie środowiska. Opisujemy w niej cele, zadania, sukcesy i problemy w ich realizacji. Deklaracja ta jest dla nas ważnym sposobem prowadzenia dialogu ze wszystkimi, którzy zainteresowani są naszą działalnością.

Dyrektor Naczelny
Cementowni Warta S.A.

A stylized, handwritten signature in black ink, likely belonging to the Director General mentioned in the text.

1. Cel i zakres deklaracji.

Celem tej deklaracji środowiskowej jest dostarczenie wszystkim zainteresowanym stronom, społeczności lokalnej, firmom współpracującym, akcjonariuszom i administracji, instytucjom finansowym oraz mediom informacji dotyczących działalności Cementowni Warta S.A. w obszarze jej oddziaływania na środowisko naturalne oraz ciągłe doskonalenie działalności środowiskowej.

Kontekst organizacji uwzględniający czynniki regulacyjno – prawne, techniczno – technologiczne, konkurencji, rynku i klienta, ekonomiczne, kulturalno – społeczne oraz środowiskowe i organizacyjne określony jest w Księdze Zarządzania Cementowni Warta S.A. Tam też zdefiniowane są zewnętrzne i wewnętrzne strony zainteresowane oraz ich oczekiwania i wymagania. Deklaracja Środowiskowa uwzględnia kontekst organizacji w opisie Cementowni i jej działalności, w opisie produktów i usług oraz oddziaływania na środowisko przyrodnicze.

W niniejszej deklaracji zawarty jest opis systemu zarządzania środowiskowego organizacji i polityka środowiskowa w ramach „Polityki Zintegrowanego Zarządzania Jakością, Zarządzania Środowiskowego oraz Bezpieczeństwem i Higieną Pracy”. Deklaracja zawiera opis znaczących i pośrednich aspektów środowiskowych oraz celów i zadań środowiskowych z nimi związanych. Zasadniczą część przedmiotowej Deklaracji stanowi sprawozdawczość dotycząca efektów działalności środowiskowej w odniesieniu do celów i zadań środowiskowych w świetle przepisów prawnych, w obszarze znaczących wpływów na środowisko.

2. Krótka charakterystyka Cementowni Warta S.A.

2.1. Lokalizacja zakładu.

Cementownia Warta S.A. zlokalizowana jest w gminie Działoszyn, w powiecie pajęczańskim, w południowo – zachodniej części województwa łódzkiego, na prawym brzegu rzeki Warty. W odległości około 3 km na południowy wschód od Działoszyna i 6 km na południowy zachód od Pajęczna, odległość od Częstochowy wynosi około 40 km, a od Sieradza 75 km. Geograficznie Zakład leży na północno-wschodniej części Wyżyny Wieluńskiej, rozciągającej się między Wieluniem, a Częstochową i stanowiącej część płyty górną - jurajskiej dochodzącej do okolic Krakowa.

Fot. Grzegorz Mordalski

Na terenie Gminy Działoszyn - w odległości około 7 km na zachód od zakładu - znajduje się granica Załęczańskiego Parku Krajobrazowego. Obejmuje on między innymi „Załęczański Łuk Warty”, obszar uznany za element sieci Natura 2000. Teren ten zaklasyfikowany został jako Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk, wyznaczony dla ochrony określonych typów siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk istotnych dla ochrony gatunków roślin i zwierząt innych niż ptaki (Dyrektywa Siedliskowa).

2.2. Stosowana technologia.

Podstawową działalnością Cementowni Warta S.A. jest produkcja klinkieru cementowego jako półproduktu oraz cementów portlandzkich i mieszanych. Technologia produkcji oparta jest na dwóch nowoczesnych liniach produkcji klinkieru cementowego metodą suchą z czterostopniowymi cyklonowymi wymiennikami ciepła. Ponadto gotowość produkcyjną zachowują cztery linie technologiczne do produkcji klinkieru cementowego metodą mokrą.

Cement, czyli produkt końcowy przemiału klinkieru z dodatkami, wytwarzany jest w młynach kulowych.

W procesie produkcji klinkieru podstawowym surowcem jest kamień wapienny. Surowiec ten dostarczany jest transportem samochodowym z kopalni na łamacz, a następnie na zabudowany skład uśredniający kamienia. Ze składu uśredniającego pokruszony kamień podawany jest przenośnikami taśmowymi do zbiorników przed młynami surowca. Dodatkowym, tzw. niskim surowcem, są popioły lotne z węgla oraz łupki przywęglowy – produkt mechanicznego wzbogacania węgla kamiennego. Do korekacji składu chemicznego nadawy piecowej stosowane są również dodatki żelazo i glinonośne w postaci pyłów, szlamów i granulatów.

Paliwem technologicznym w procesie wypału klinkieru są węgiel kamienny oraz paliwa alternatywne, stanowiące zamiennik paliwa konwencjonalnego. Zgodnie z zapisami pozwolenia zintegrowanego są to odpady przewidziane do przetworzenia w procesie odzysku R1, w którym wykorzystuje się ciepło z ich spalania do produkcji klinkieru cementowego. Do wygrzewania pieców w czasie ich uruchamiania wykorzystywany jest olej opałowy lekki. Gorący klinkier opuszczający piece obrotowe dostaje się do chłodników, skąd przenośnikami skrzynkowymi i taśmowymi transportowany jest do silosów lub na skład klinkieru.

Przemiał cementu odbywa się w 4 zmodernizowanych młynach kulowych pracujących w układzie zamkniętym. Gotowość produkcyjną zachowuje także 7 młynów pracujących w układzie otwartym. Podstawowymi składnikami do produkcji cementu, gromadzonymi na centralnych składach uśredniających i w zbiornikach buforowych są: klinkier, żużel wielkopiecowy, popiół lotny z węgla, gips (syntetyczny lub naturalny) oraz kamień wapienny. Cement wytworzony w procesie przemiału transportowany jest hermetycznie do 18 silosów.

Stąd kierowany jest do pakowni – gdzie przy wykorzystaniu automatycznych pakowaczek i paletyzarek jest workowany i paletyzowany lub odbierany jest luzem - samochodami i transportem kolejowym.

2.3. Produkty i usługi.

Cementownia „Warta” jest liczącym się producentem cementu na rynku polskim. Właścicielem cementowni jest niemiecka spółka Polen Zement Beteiligungsgesellschaft GmbH z Dortmundu. Działalność Cementowni Warta obejmuje procesy związane z wydobyciem kamienia wapiennego, produkcją klinkieru portlandzkiego, wytwarzaniem cementu oraz z kompleksową obsługą Klientów w zakresie:

- * doradztwa technologicznego,
- * organizacji transportu do Klienta,
- * usług Zakładowego Laboratorium w zakresie badań i pomiarów środowiskowych, higieny pracy oraz jakości paliw – posiadającego akredytację PCA AB 1119.

Dział Logistyki Cementowni Warta zapewnia Klientom kompleksową, całodobową obsługę dostaw cementu, dostosowując się do ich potrzeb i wymagań. Sprawnie działa system kolejowania załadunku samochodów. Każda dostawa awizowana jest na załadunek o określonej godzinie, co zapewnia gwarancję terminowej dostawy do klienta, a także zmniejsza emisję hałasu i spalin.

Cementownia jest w stanie zapewnić ciągłość dostaw – odpowiednią ilość i jakość – na duże inwestycje komunikacyjne.

Cementownia Warta S.A. produkuje następujące rodzaje cementów:

- *Cementy portlandzkie niskoalkaliczne*
- *Cement portlandzki żużlowy*
- *Cement portlandzki popiołowy*
- *Cementy portlandzkie wieloskładnikowe*
- *Cementy specjalne:*

- Cement portlandzki PN-B-19707 - CEM I 42,5 N-NA
Warta CEM I 42,5 N - NA Cement autostradowy „WARTA” niskoalkaliczny
- Cement portlandzki PN-B-19707 - CEM I 42,5 N-SR5/NA
Warta CEM I 42,5 N - MSR/NA Cement drogowo-mostowy „WARTA” niskoalkaliczny
- Cement portlandzki PN-B-19707 - CEM I 52,5 N-SR3/NA
Warta CEM I 52,5 N - HSR/NA Cement mostowo-lotniskowy „WARTA” niskoalkaliczny

Cementownia oferuje cementy spełniające wysokie wymagania polskich i europejskich norm, dopuszczone do stosowania w specjalistycznych sektorach budownictwa lądowego, morskiego, górniczego i ekologicznego. Ponad 70% produkowanego cementu to cementy niskoalkaliczne. Cementy specjalne „WARTA”, niskoalkaliczne charakteryzują się wysokimi parametrami wytrzymałościowymi i bardzo niską zawartością alkaliów oraz stabilnością cech jakościowych. Cementownia Warta S.A. jest na rynku krajowym głównym dostawcą cementów specjalnych.

Produkcja wyrobów odbywa się pod kontrolą niezależnych instytutów krajowych i zagranicznych. Zakład posiada certyfikaty, rekomendacje techniczne i oceny przydatności wydane przez: Instytut Ceramiki i Materiałów Budowlanych w Warszawie Oddział Szkła i Materiałów Budowlanych w Krakowie, Instytut

Badawczy Dróg i Mostów w Warszawie, Instytut Techniki Budowlanej w Warszawie, Instytut Techniczny Wojsk Lotniczych w Warszawie, KIWA Brandenburg w Berlinie.

Fotografie - archiwum Cementowni Warta S.A.

- wiadukt w Milówce na odcinku Milówka - Szare,
droga ekspresowa S-69 Żywiec - Zwardoń

- lotnisko wojskowe w Krzesinach koło Poznania

- odcinek autostrady A1 Rusocin – Nowe Marzy

- tunel drogowy „Emilia” pod Sobczakową Grapą
w miejscowości Laliki - droga ekspresowa S-69
Żywiec - Zwardoń

2.4. Certyfikaty, nagrody i wyróżnienia przyznane za działalność proekologiczną i biznesową.
Współdziałanie z lokalną społecznością.

Współdziałanie z lokalną społecznością

Cementownia Warta S.A. jest zakładem otwartym na środowisko lokalne, rozumiejącym jego potrzeby, a Zarząd i jego przedstawiciele działają zgodnie ze standardami społecznej odpowiedzialności biznesu, szczególnie w zakresie ochrony środowiska naturalnego.

Fot. Błażej Boryń

Cementownia Warta S.A. utrzymuje kontakt z lokalną społecznością, współpracuje z lokalnymi władzami. Informuje o realizowanych projektach inwestycyjnych i pracach modernizacyjnych usprawniających pracę zakładu. Ponadto wspiera placówki szkolne i wychowawcze systematycznie włączając się w działania edukacyjne na rzecz rozwoju naszego regionu. W ramach tej współpracy prezentowane są działania zakładu w obszarze środowiskowym. Dla wycieczek prowadzone są prezentacje dotyczące funkcjonowania systemu zarządzania środowiskowego, w tym warunków i zasad wdrażania EMAS. Takie prezentacje prowadzono dla współpracujących z zakładem placówek oświatowych

Fot. archiwum Cementowni Warta S.A.

otwierających pracownie ekologiczne. Formą propagowania działań prośrodowiskowych jest uczestnictwo w licznych ankietach badawczych dla doktorantów, studentów, uczniów i innych organizacji tym problemem zainteresowanych.

Od kilku lat na łamach biuletynu „Nasza Warta” i albumów wydanych przez Cementownię, a skierowanych do pracowników, partnerów biznesowych i społecznych, opublikowano najważniejsze wydarzenia z życia firmy. Można przeczytać w nich artykuły zawierające wypowiedzi kadry kierowniczej dotyczące bieżącej działalności i sytuacji przedsiębiorstwa, charakterystyki produkowanych cementów, jak również informacje o działaniach prospołecznych.

Płaszczyzną komunikacji ze społecznością lokalną są pracownicy cementowni będący przedstawicielami obu stron. Pracownicy mogą dostępnymi w zakładzie środkami komunikowania między innymi poprzez stronę intranetową lub za sprawą funkcjonowania procedury I - 01.00.00 - Program Aktywności Pracowniczej, przekazywać swoje opinie, uwagi i sugestie rozwiązań dotyczące m.in. obszaru ochrony

Fot. archiwum Cementowni Warta S.A.

środowiska. Strona internetowa Cementowni jest miejscem, w którym obok oferty produkcyjnej, zamieszczone są aktualności z życia zakładu, jak również poszczególne wydania „Naszej Warty”.

Podczas organizowanego corocznie „Dnia Otwartych Drzwi” każdy zainteresowany zakładem ma możliwość zapoznania się z jego funkcjonowaniem „od środka”. Tworzenie pozytywnych relacji ze społecznością lokalną to także możliwość pokazania najmłodszym mieszkańcom okolicznych miejscowości sposobów rekultywacji obszarów górniczych, eksploatowanych przez Cementownię.

W ramach budowania więzi ze społeczeństwem lokalnym Cementownia wspiera rozwój kultury i sportu. Jest obecna podczas jubileuszy sąsiadujących z zakładem miast Pajęczna i Działoszyna. Wspiera

Fot. archiwum Cementowni Warta S.A.

młode talenty - uczestniczy jako sponsor w festiwalach oraz inicjuje konkursy, w tym konkursy ekologiczne, których celem jest zachęcenie dzieci i młodzieży do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym regionu. Umożliwia poznanie osobliwych zakątków przyrody naszego terenu poprzez aktywny wypoczynek, organizując rajdy rowerowe i spływy kajakowe.

Cementownia Warta podjęła inicjatywę promowania zdrowia, czego efektem jest

powstanie pierwszego w powiecie pajęczańskim Warciańskiego Centrum Zdrowia w Siemkowicach.

Fot. Błażej Boryń

Zakład wspiera modernizację placówek służby zdrowia poprzez zakup sprzętu medycznego oraz finansując prace remontowe lokalnych przychodni. Na terenie Cementowni funkcjonuje grupa krwiodawców zrzeszonych w Klubie Honorowych Dawców Krwi.

Fot. Błażej Boryń

3. Polityka i struktura zarządzania

3.1. Polityka zintegrowanego zarządzania jakością, zarządzania środowiskowego i bhp

Prezentowana poniżej polityka jest poddawana ocenie w ramach przeglądów zarządzania, potwierdzana jest jej adekwatność do wymagań systemowych i celów strategicznych Spółki.

POLITYKA CEMENTOWNI WARTA S.A.

W ZAKRESIE ZINTEGROWANEGO ZARZĄDZANIA JAKOŚCIĄ, ZARZĄDZANIA

ŚRODOWISKOWEGO ORAZ BEZPIECZEŃSTWEM I HIGIENĄ PRACY

Produkujemy cementy najwyższej jakości spełniając oczekiwania klientów krajowych i zagranicznych.

Stosujemy nowoczesne technologie, rozwiązania techniczne i organizacyjne sprzyjające strategii rozwoju i doskonalenia.

Przestrzegamy zasad etyki i kultury przedsiębiorczości, działamy w zgodzie z prawem.

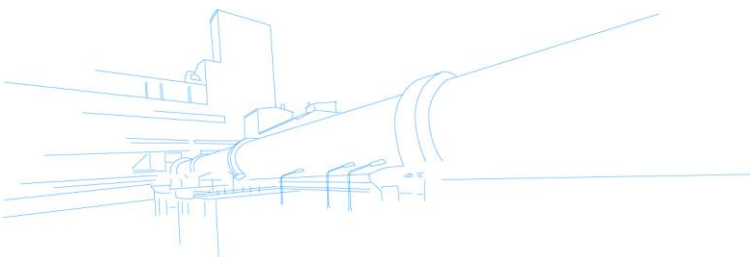
Bezpieczeństwo i higienę pracy oraz środowisko naturalne postrzegamy jako ważne obszary zarządzania, decydujące o ochronie życia i zdrowia zatrudnionych oraz otoczenia.

Prowadzimy ze społeczeństwem otwarty dialog przekazując mu informacje o efektach naszej działalności środowiskowej i wykorzystując w jej kształtowaniu zgłaszane opinie.

Spełniając swoją misję, realizując cele strategiczne Cementownia Warta S.A. deklaruje :

- zapewniać odpowiednie zasoby i środki na wdrażanie najnowocześniejszych technik i technologii poprawiających jakość produktów, jakość badań, bezpieczeństwo i higienę pracy oraz ograniczających oddziaływanie na środowisko,
- identyfikować i spełniać w pełnym zakresie wymagania prawne i wymagania norm wdrożonych systemów,
- szacować ryzyko niespełnienia wymagań prawnych i systemowych, aby efektywnie nim zarządzać, eliminować zagrożenia i wykorzystywać szanse,
- prowadzić laboratoryjne badania jakości tworzące pewność stosowania właściwych surowców i dostarczania klientom wyrobów spełniających wymagania normatywne,
- prowadzić badania środowiskowe pozwalające rzetelnie nadzorować i spełniać wymagania prawne,
- rozpoznawać nowe wymagania klientów i tworzyć możliwości ciągłego wzrostu ich satysfakcji,
- prowadzić racjonalną gospodarkę zasobami naturalnymi uwzględniając zasady zrównoważonego rozwoju,
- optymalnie wykorzystywać dostępne źródła energii,
- gospodarować odpadami spełniając wymagania prawne i oczekiwania zainteresowanych stron w zakresie tych wymagań,
- współpracować z dostawcami i klientami w zakresie przestrzegania i doskonalenia bezpieczeństwa i higieny pracy oraz minimalizowania oddziaływania na środowisko,
- ciągle działania celem podnoszenia kwalifikacji zawodowych, świadomości ekologicznej oraz tworzenia bezpiecznych warunków pracy jako ważne elementy zarządzania i kształtowania kultury pracy,
- działania z wykorzystaniem dobrej praktyki profesjonalnej, jej ciągle doskonalenie w oparciu o doświadczenia własne oraz opinie klientów i zainteresowanych stron,
- wykonywanie badań zgodnie z ustalonymi metodami i wymaganiami klientów,
- zapewnienie klientom ochrony praw własności i poufnych informacji,
- rzetelność wykorzystania kompetencji i bezstronność badań jakościowych i środowiskowych.

Gwarancją realizacji niniejszej polityki jest deklarowane wspólne zaangażowanie kierownictwa i załogi przy wykorzystaniu i doskonaleniu wdrożonych systemów zarządzania.

PREZES ZARZĄDU

Trębaczew, 01 lipca 2016 rok

3.2. Opis struktury organizacyjnej i systemu zintegrowanego zarządzania

Pierwszy certyfikat systemowego zarządzania jakością Cementownia Warta uzyskała w 1999 roku, a certyfikat zarządzania środowiskowego na zgodność z normą ISO 14001 w 2004 roku.

Od maja 2007 roku w Cementowni funkcjonuje certyfikowany Zintegrowany System Zarządzania Jakością, Zarządzania Środowiskowego oraz Bezpieczeństwem i Higieną Pracy.

W 2011 roku Cementownia Warta, jako 25 w kraju po pozytywnej weryfikacji została wpisana do rejestru firm spełniających wymagania systemu ekozarządzania i audytu we wspólnocie (EMAS).

Aktualnie zintegrowany system zarządzania Cementowni Warta S.A. spełnia potwierdzone certyfikatami wymagania norm: zarządzania jakością – PN-EN ISO 9001:2015 i AQAP 2110:2016, zarządzania środowiskowego – PN-EN ISO 14001:2015 i Rozporządzenia WE nr. 1221/2009 (EMAS) z uwzględnieniem Rozporządzenia Komisji 2017/2015 z 28 sierpnia 2017 roku i Rozporządzenia Komisji 2018/2026 z 19 grudnia 2018 roku oraz zarządzania bhp – PN-N 18001:2004 [przygotowana do certyfikacji na wymagania normy PN-N ISO 45001:2018].

Zakres Zintegrowanego Systemu Zarządzania obejmuje wytwarzanie klinkierów portlandzkich i cementów. System służy realizacji „POLITYKI CEMENTOWNI WARTA S.A. W ZAKRESIE ZINTEGROWANEGO ZARZĄDZANIA JAKOŚCIĄ, ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKOWEGO ORAZ BEZPIECZEŃSTWEM I HIGIENĄ PRACY”.

Polityka zakomunikowana jest w wersji papierowej i na stronie internetowej spółki.

System opisany jest w „Księdze zarządzania Cementowni warta S.A. oraz dokumentach systemowych – procedurach i instrukcjach służących procesowemu zarządzaniu przy spełnianiu wymagań prawnych i innych. Ustalenie kontekstu firmy i zidentyfikowanie stron zainteresowanych sprzyjają efektywnemu zarządzaniu we wszystkich obszarach, w tym oddziaływaniem środowiskowym.

Schemat organizacyjny Spółki to cztery główne piony realizujące podstawowe procesy. Pozwala to na właściwe ustalenie kompetencji i odpowiedzialności oraz nadzorowania aktualizacji rozwiązań Zintegrowanego Systemu Zarządzania.

Fot. Błażej Boryń

4. Znaczące bezpośrednie i pośrednie aspekty środowiskowe

Aspekty środowiskowe to elementy mające wpływ na środowisko naturalne związane bezpośrednio i pośrednio z działalnością Cementowni Warta S.A. Aspekty środowiskowe identyfikowane i aktualizowane są na bieżąco w przypadkach modyfikacji działań, wyrobów i usług oraz okresowo na etapie oceny efektów ich oddziaływania i zarządzania nimi. Spośród nich, na podstawie ustalonych kryteriów wyłaniane są aspekty znaczące. Dla znaczących aspektów dokonywana jest ocena ryzyk i szans związanych z ich wpływem na środowisko.

Ustanowione na podstawie znaczących aspektów cele środowiskowe realizowane są w ramach programów uwzględniających konkretne zadania, zasoby i terminy wykonania. Systemowe zarządzanie aspektami pozwala spełniać kryteria środowiskowe określone w pozwoleniu zintegrowanym i sektorowych decyzjach administracyjnych.

...„Bezpośredni aspekt środowiskowy oznacza aspekt środowiskowy związany z działalnością, produktami i usługami organizacji, nad którymi sprawuje ona bezpośrednią kontrolę zarządczą”.

Przy ocenie ważności określonych w Cementowni aspektów środowiskowych uwzględniono następujące zagadnienia:

- istnienie stosownych przepisów w dziedzinie ochrony środowiska i ich wymagań, w tym wymagań prawnych i kryteriów zawartych w pozwoleniach i decyzjach środowiskowych,
- możliwość wyrządzenia szkód w środowisku i wrażliwość środowiska lokalnego na występowanie aspektu,
- wpływ aspektu na środowisko naturalne tj. wielkość, liczbę, częstotliwość i odwracalność aspektu,
- znaczenie dla zainteresowanych stron i pracowników zakładu.

Spośród wszystkich, zidentyfikowanych bezpośrednich aspektów środowiskowych znaczącymi aspektami są:

- emisja zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do powietrza związana z wytwarzaniem klinkieru i cementu, w tym emisja niezorganizowana pyłu, powstająca na różnych etapach procesu technologicznego oraz emisja spalin związana z pracą transportu technologicznego i wydobywaniem surowca,
- zużycie wody do celów technologicznych oraz zrzut wody i ścieków do rzeki Warty,
- zużycie ciepła, energii elektrycznej, sprężonego powietrza oraz oleju napędowego do celów technologicznych,
- pozyskanie surowca tj. kamienia wapiennego do produkcji klinkieru i cementu,
- emisja hałasu do środowiska,
- wytwarzanie odpadów niebezpiecznych,

- wykorzystywanie w procesie produkcji klinkieru i cementu surowców odpadowych i zastąpienie paliw konwencjonalnych paliwami alternatywnymi,
- wykorzystanie odpadowej energii cieplnej do celów technologicznych i socjalnych,
- potencjalne zagrożenia środowiskowe i ich skutki,
- proces inwestycyjny jako źródło potencjalnych aspektów środowiskowych.

Fot. Grzegorz Mordalski

....„Pośredni aspekt środowiskowy” oznacza aspekt środowiskowy mogący wynikać z relacji organizacji ze stronami trzecimi, na które organizacja może wpływać do pewnego stopnia”.

Zidentyfikowanymi aspektami pośrednimi są:

- korzystanie z mediów (wody, ciepła i energii elektrycznej) przez Klientów, mieszkańców osiedla przyzakładowego oraz dzierżawców lokali znajdujących się na terenie zakładu i przedsiębiorstwa zewnętrzne wykonujące prace na rzecz Cementowni,
- wytwarzanie odpadów komunalnych przez mieszkańców osiedla przyzakładowego oraz firmy zewnętrzne wykonujące usługi na rzecz Cementowni,
- wytwarzanie odpadów przez firmy świadczące usługi na rzecz Cementowni w związku z prowadzoną działalnością remontową i inwestycyjną,
- pozyskanie surowców odpadowych i paliw alternatywnych do celów produkcyjnych uwzględniając wymagania środowiskowe,
- odbiór przez firmy zewnętrzne produktu ubocznego w postaci pyłu by-passowego i odpadów wytwarzanych przez Cementownię z uwzględnieniem wymagań prawnych i środowiskowych,

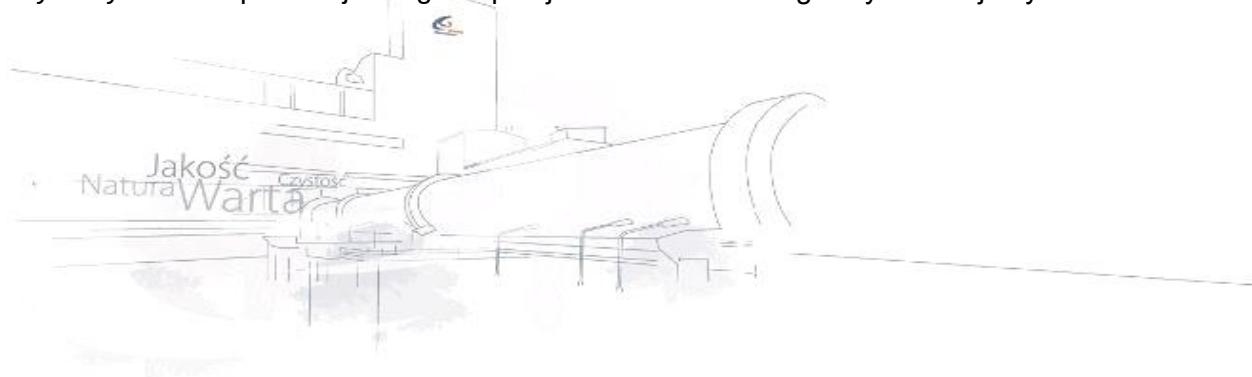
- transport cementu i klinkieru do klienta, realizowany przez firmy zewnętrzne,
- świadomość ekologiczna otoczenia i firm świadczących usługi na potrzeby inwestycji i bieżącej eksploatacji,
- stosowanie substancji spełniających wymagania REACH.

5. Cele i zadania środowiskowe

Na podstawie założeń przyjętych w Polityce Cementowni Warta S.A. w zakresie Zintegrowanego Zarządzania Jakością, Zarządzania Środowiskowego oraz Bezpieczeństwem i Higieną Pracy, wyznaczonych aspektów znaczących i bieżącej oceny funkcjonowania systemu wyznacza się cele środowiskowe. W zależności od potrzeb określa się dla nich zadania realizowane w ramach wewnętrznych programów środowiskowych. Przy proponowaniu celów uwzględnia się realne możliwości realizacji poszczególnych zadań w tym: możliwości techniczne, finansowe, rynkowe, wymagania prawne i środowiskowe oraz bierze się pod uwagę kwestie i uwagi zgłaszane przez zainteresowane strony. Programy środowiskowe określają porządek działań w dążeniu do skutecznej i efektywnej realizacji celów, zawierają zadania, terminy wykonania, odpowiedzialność, sposoby monitorowania oraz przewidywane nakłady i formy rozliczenia. Programy są oceniane i nadzorowane na bieżąco oraz podlegają okresowej ocenie podczas Przeglądu Zintegrowanego Systemu Zarządzania.

Do najważniejszych, strategicznych celów środowiskowych Zakładu należą:

- ograniczenie emisji niezorganizowanej związanej z produkcją klinkieru i cementu,
- dalsze ograniczanie emisji tlenków azotu z instalacji do wypalania klinkieru metodą suchą do poziomu $450 \div 500 \text{ mg/Nm}^3$,
- zmniejszenie zużycia węgla kamiennego w procesie wypału klinkieru, poprzez zwiększenie udziału biomasy oraz paliw alternatywnych, stanowiących zamiennik paliw konwencjonalnych,
- dotrzymywanie kryteriów emisji hałasu,
- zmniejszenie zużycia wody pitnej do celów technologicznych oraz poprawa jakości wody pochodzącej z odwodnienia zakładu górniczego,
- zmniejszenie emisji pyłowej poprzez zwiększenie skuteczności urządzeń odpylających – dotrzymywanie kryteriów emisyjnych określonych w konkluzjach BAT (najlepszej dostępnej technice),
- wykorzystanie odpadowej energii cieplnej do celów technologicznych i socjalnych.

5.1. Wdrożone i planowane działania w celu poprawy warunków działalności środowiskowej.

Realizacja zadań środowiskowych zaplanowanych na rok 2019:

- ograniczenie emisji niezorganizowanej związanej z produkcją klinkieru i cementu:
  - budowa silosu klinkieru o pojemności 120 tys. ton – *silos klinkieru został oddany do użytkowania*,
  - adaptacja basenu szlamu na zbiornik magazynowy popiołu – *zrealizowano zadanie w zakresie założonym na rok 2019*.

Fot. Grzegorz Mordalski

- ograniczenie emisji hałasu - kontynuacja zmniejszenia oddziaływania akustycznego zakładu –
  - montaż nowych zabezpieczeń akustycznych na urządzeniach służących do załadunku cementu luzem do wagonów – Pakownia Cementu 2 – *wykonano zostały wszystkie elementy zaprojektowanych zabezpieczeń akustycznych. Z uwagi na kolizję z procesem produkcyjnym termin montażu został przesunięty na rok 2020*.
  - wykonanie operatu akustycznego dla całego zakładu po zakończeniu etapu realizacji programu zmniejszającego oddziaływanie akustyczne Cementowni Warta S.A. obejmującego lata 2014 ÷ 2019 – *nastąpiło również przesunięcie realizacji tego zadania na rok 2020 – wykonanie operatu ma uzasadnienie techniczne po zamontowaniu wszystkich zaplanowanych zabezpieczeń akustycznych od strony południowej zakładu*.

Cele i zadania środowiskowe planowane na rok 2020 - w roku 2020 przyjęto do realizacji następujące cele i zadania środowiskowe:

- ograniczenie emisji niezorganizowanej związanej z produkcją klinkieru i cementu – hermetyzacja procesu produkcyjnego:
  - *adaptacja basenu szlamu na zbiornik magazynowy popiołu o pojemności 10 000 Mg*,

- budowa układu transportowego surowca od stacji przesypowej SP-1 przed wyrobiskiem Niwiska Górne – Grądy do stacji przesypowej SP-2 przed składem uśredniającym kamienia Warta-2 – tj. uruchomienie bezpośredniego transportu pokruszonego kamienia ze złoża „Pajęczno-Makowiska” na skład uśredniający, bez konieczności zrzutu surowca do wyrobiska „Niwiska Górne – Grądy”.

- ograniczenie emisji hałasu - kontynuacja zmniejszenia oddziaływania akustycznego zakładu:
  - montaż nowych zabezpieczeń akustycznych na urządzeniach służących do załadunku cementu luzem do wagonów – Pakownia Cementu 2,
  - wykonanie operatu akustycznego dla całego zakładu po zakończeniu etapu realizacji programu zmniejszającego oddziaływanie akustyczne Cementowni Warta S.A. obejmującego lata 2014 ÷ 2020.

Terminy lub zakres realizowanych zadań inwestycyjnych mogą ulec zmianie z uwagi na sezonowy charakter produkcji klinkieru i cementu, możliwość przeprowadzenia określonych rodzajów prac tylko w okresie planowanych postojów podstawowych agregatów technologicznych oraz konieczność dostosowania się do bieżących potrzeb i wymagań formalnych.

5.2. Zapewnienie zgodności z wymaganiami prawnymi.

Cementownia Warta S.A. zapewnia identyfikację wymagań prawnych jako jednego z najistotniejszych czynników mających wpływ na kontekst działalności poprzez dobrze zorganizowaną obsługę prawną, zapewnienie skuteczności komunikowania z wykorzystaniem rozwiązań systemowych m.in. Procedury S-03.00.00 Identyfikacja i nadzorowanie wymagań prawnych i normatywnych.

Rejestr wymagań prawnych jest aktualizowany i zamieszczony na stronie intranetowej. Kryteria środowiskowe zakomunikowane są pracownikom, a odpowiedzialność za ich przestrzeganie ustalona i monitorowana.

Ocena zgodności wymagań następuje w ramach przeglądu zarządzania zintegrowanego systemu zarządzania; za 2019 rok oceny dokonano 25 maja 2020 roku.

6. Efekty działalności środowiskowej w odniesieniu do aspektów znaczących

6.1. Wskaźniki efektywności środowiskowej / energia, materiały, woda, odpady, emisje, hałas, użytkowanie gruntów w odniesieniu do różnorodności biologicznej

W roku 2019, w stosunku do roku 2018 wskaźniki emitowanych do powietrza zanieczyszczeń kształtowały się na następującym poziomie: obniżony został [o 4,30%] wskaźnik emisji dwutlenku siarki,

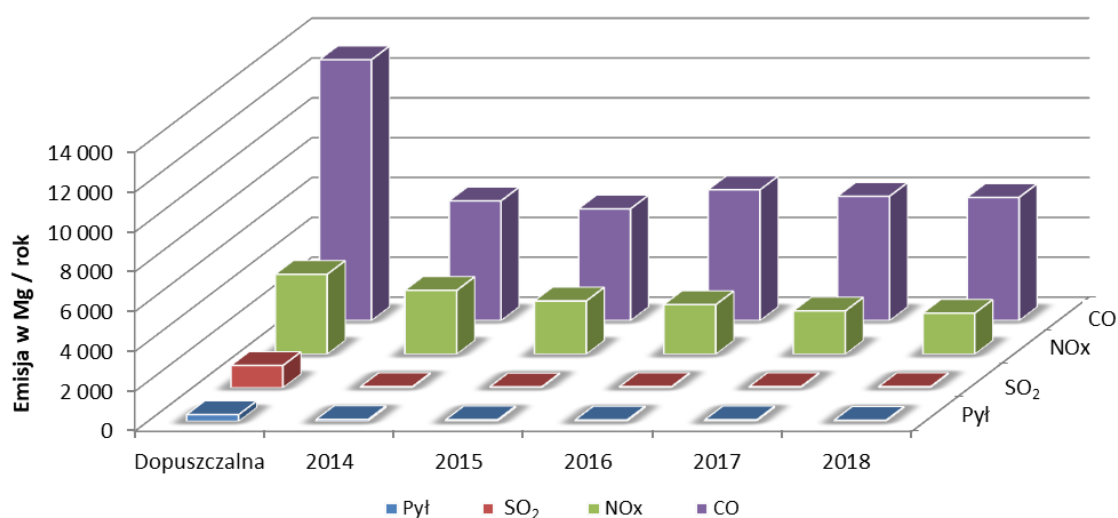

nastąpił wzrost wskaźnika emisji tlenku węgla [o 0,7%] oraz dwutlenku węgla [o 7,43%]. Nie zmieniły się natomiast wskaźniki emisji tlenków azotu oraz pyłu ogółem.

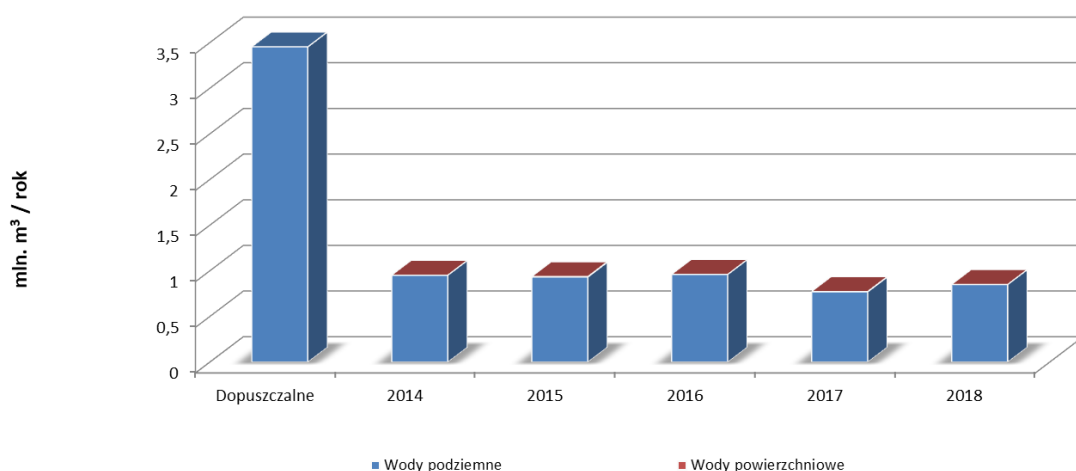
Wskaźnik emisji określonego zanieczyszczenia to emisja tego zanieczyszczenia wyrażona w kg/Mg wyprodukowanego cementu + ilość sprzedanego klinkieru. W roku 2019 wskaźniki dla emitowanych zanieczyszczeń ukształtowały się na następującym poziomie: pył ogółem – [0,03], CO - [2,75], CO₂ - [766,00], NO_x - [0,91], SO₂ - [0,022]. Od roku 2018 wskaźnik emisji pyłu ogółem uwzględnia również emisję niezorganizowaną pyłu.

Wskaźnik bioróżnorodności wynosi 3,122 m² powierzchni zakładu/Mg cementu + sprzedany klinkier.

- **Rzeczywista emisja zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do powietrza oraz aktualna emisja dopuszczalna tych zanieczyszczeń**

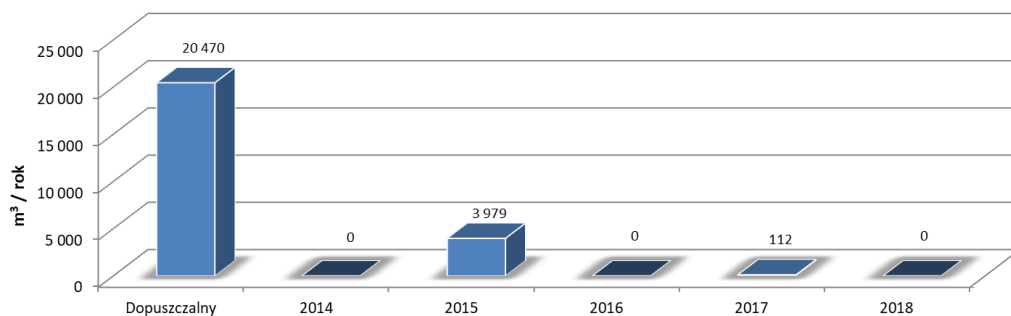

Zużycie wody podziemnej i powierzchniowej w latach 2014 ÷ 2018

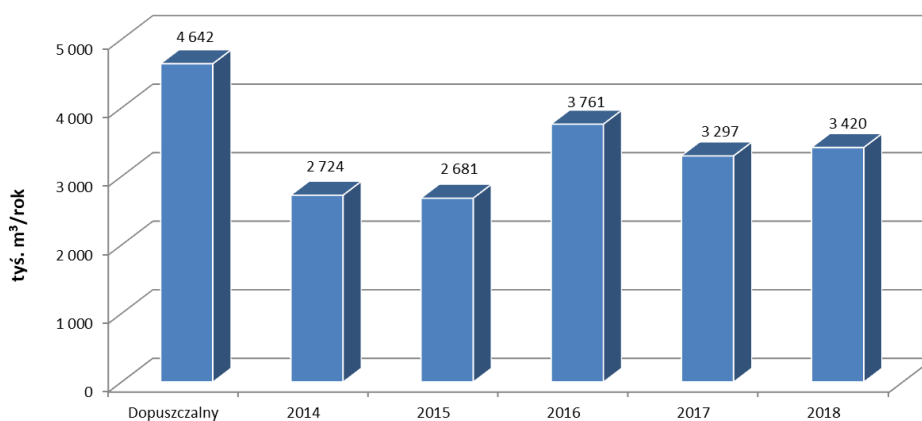

- **Zrzut oczyszczonych ścieków do rzeki Warty.**

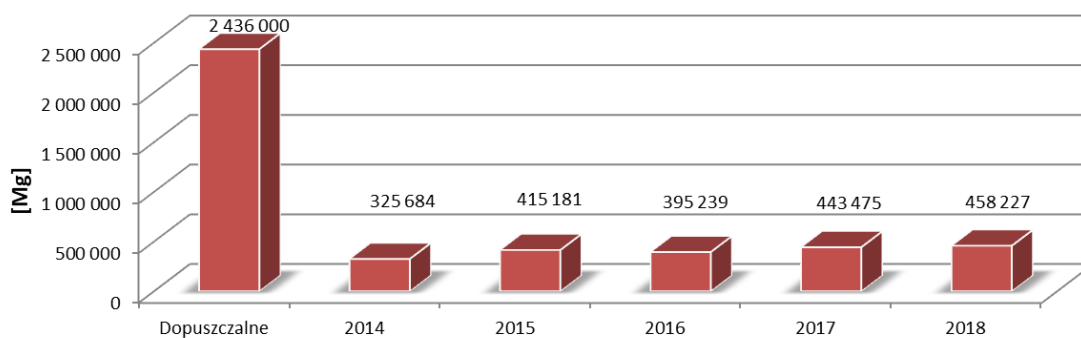
- zrzut ścieków bytowych oraz wód pochlodniczych i opadowych z terenu Warty I

- zrzut ścieków przemysłowych tj. mieszaniny oczyszczonych wód kopalnianych i oczyszczonych wód opadowych i roztopowych z terenu Warty II (zgodnie z interpretacją i decyzją Marszałka Województwa Łódzkiego z lutego 2012 roku).

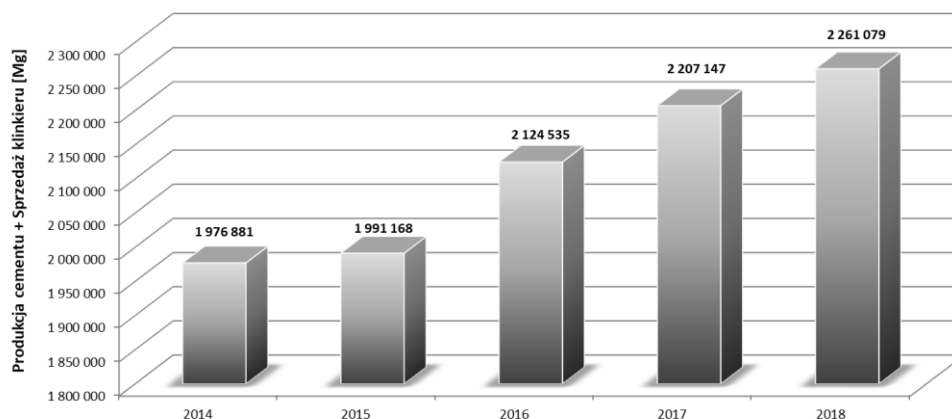

- **Odpady wykorzystane do produkcji klinkieru i cementu ogółem** (wykres poniżej) – dopuszczalna możliwa do wykorzystania ilość odpadów - to suma ilości wszystkich rodzajów odpadów uwzględnionych w aktualnych decyzjach administracyjnych, które mogą być wykorzystywane do produkcji klinkieru i cementu.

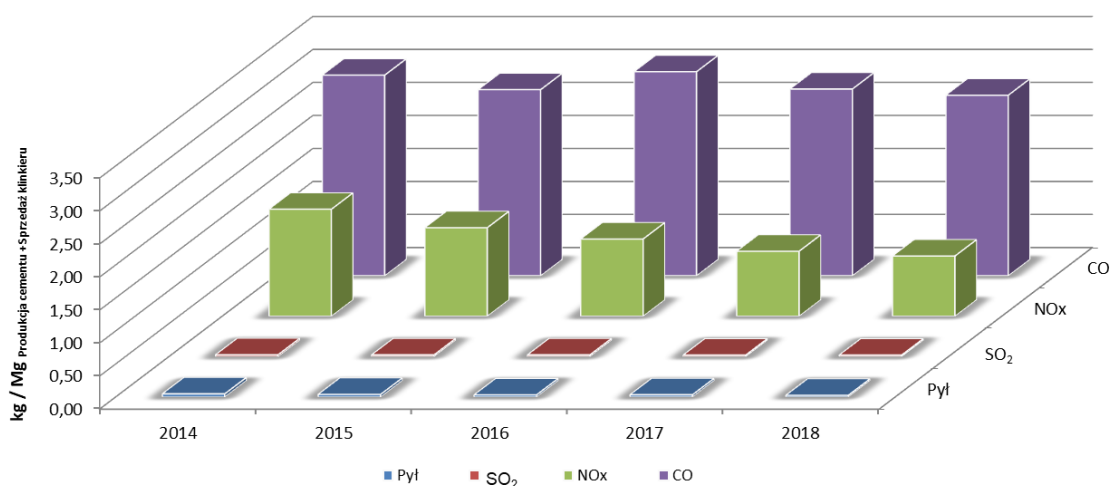
- **Bieżące wskaźniki eksploatacyjne – wskaźniki efektywności środowiskowej.**
- **Produkcja cementu ogółem i sprzedaż klinkieru - lata 2014 ÷ 2018.** W poszczególnych latach produkcja cementu i sprzedaż klinkieru kształtowała się na następującym poziomie:

- **Emisja do powietrza, w tym emisja dwutlenku węgla.**

Uruchomienie w roku 2009 pieca obrotowego nr 6 do wypalania klinkieru metodą suchą spowodowało ograniczenie od 2010 roku produkcji klinkieru w piecach mokrych, a z czasem całkowicie ją wyeliminowało. Pozwoliło to na obniżenie jednostkowej emisji zanieczyszczeń do atmosfery, w szczególności dwutlenku siarki i pyłu. Zmniejszył się jednocześnie o ok. 30% wskaźnik emisji dwutlenku węgla na tonę wytworzonego klinkieru.

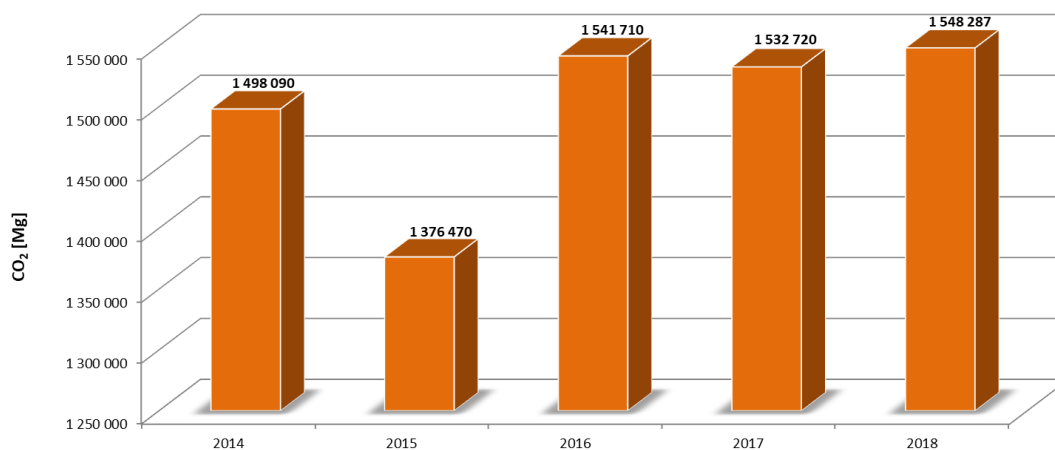
- **Rzeczywista emisja zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do powietrza w przeliczeniu na tonę wyprodukowanego cementu i sprzedanego klinkieru – bez uwzględnienia emisji dwutlenku węgla.**

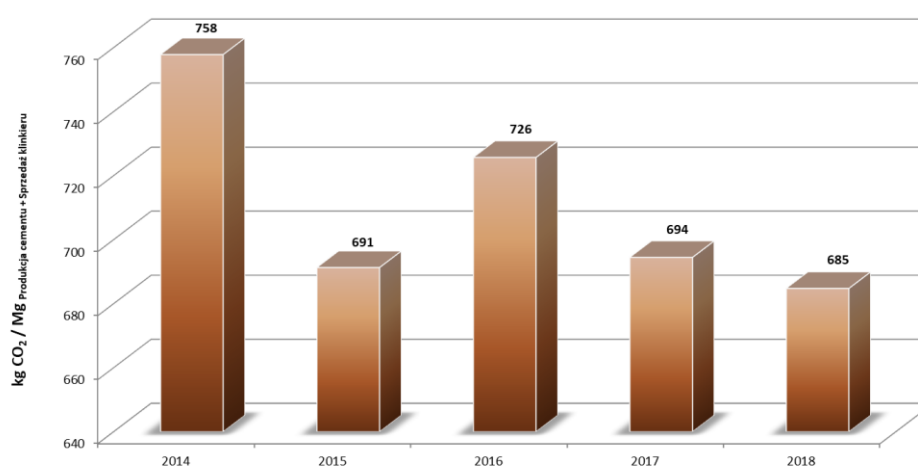
Wskaźnik emisji dwutlenku węgla na tonę produkowanego klinkieru i na jednostkę gotowego produktu jest bezpośrednio związany z jakością i przeznaczeniem wytwarzanego klinkieru i cementu.

Wartość wskaźnika emisji CO₂ w poszczególnych latach była uzależniona od wielkości produkcji z pieców metody mokrej w ogólnej ilości wytworzonego klinkieru oraz od ilości produkowanych cementów specjalnych. Wyeliminowanie metody mokrej spowodowało znaczne obniżenie zużycia węgla. Tym samym efektywniejsze stało się wykorzystanie uprawnień do emisji dwutlenku węgla – obniżył się wskaźnik zużycia CO₂ na tonę wyprodukowanego klinkieru i cementu.

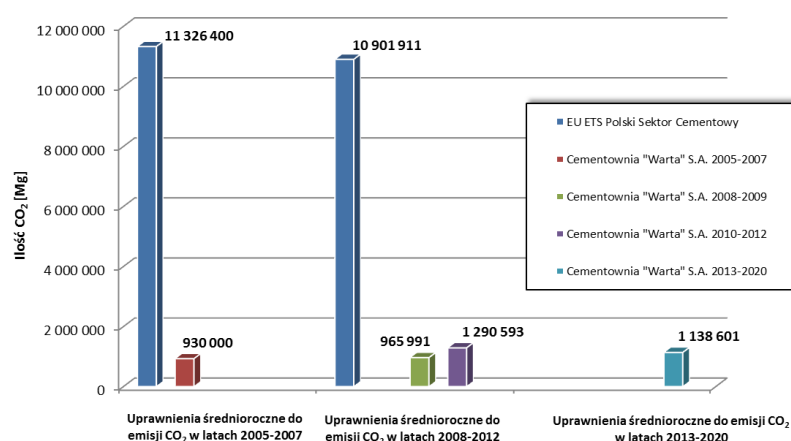
- Zweryfikowana emisja CO₂ w latach 2014 – 2018.

- Emisja CO₂ w przeliczeniu na tonę wyprodukowanego cementu i sprzedanego klinkieru

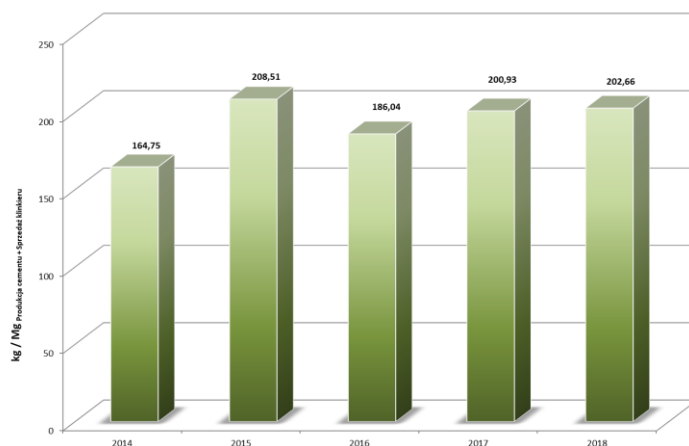

I KPRU lata 2005 ÷ 2007, II KPRU lata 2008 ÷ 2012 - w Krajowym Planie Rozdziału Upwnień (KPRU) do emisji dwutlenku węgla w okresie 2005 ÷ 2007 Cementownia Warta S.A. otrzymała średniorocznie 930 000 uprawnień, a na lata 2008 ÷ 2012 - 965 991 uprawnień, co stanowiło odpowiednio 8,2 i 8,8 % udział w sektorze cementowym. W związku z uruchomieniem linii wypалу klinkieru nr 6 na metodę suchą, począwszy od 2010 roku przyznano Cementowni Warta S.A. z krajowej rezerwy, średniorocznie 324 602 dodatkowe uprawnienia do emisji dwutlenku węgla. W trzecim okresie funkcjonowania EU ETS lata 2013 ÷ 2020 Cementownia Warta S.A. z uwzględnieniem przydziału dodatkowych uprawnień z Rezerwy Unijnej otrzymała średniorocznie 1 138 601 uprawnień.

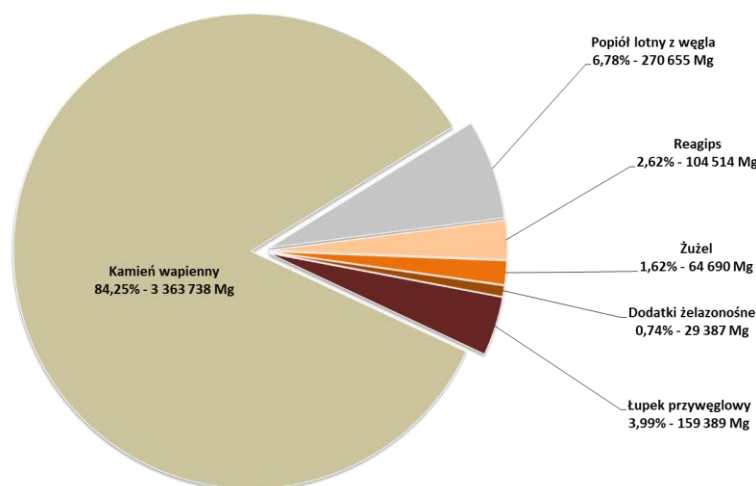

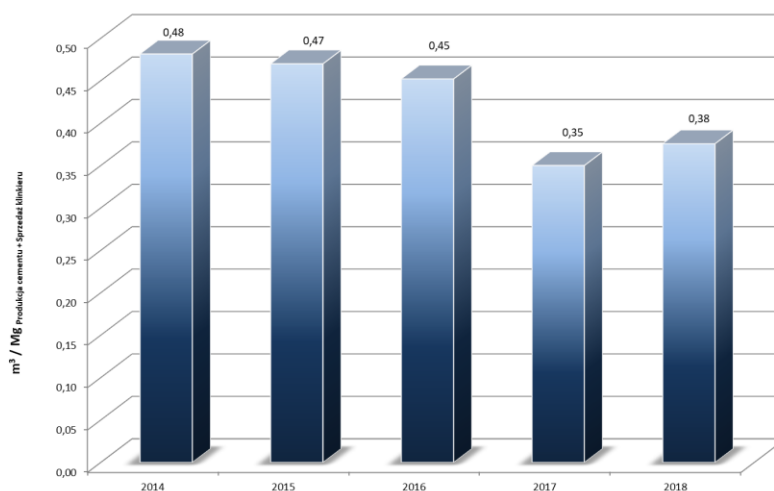
- **Wykorzystanie surowców do celów produkcyjnych - odpady wykorzystane do produkcji cementu i klinkieru w przeliczeniu na tonę wyprodukowanego cementu i sprzedanego klinkieru.** Systematycznie podnoszony jest wskaźnik wykorzystania odpadów przemysłowych, przy czym decydujące znaczenie ma asortyment produkowanego cementu - obniża ten wskaźnik większy udział cementów czystoklinkierowych.

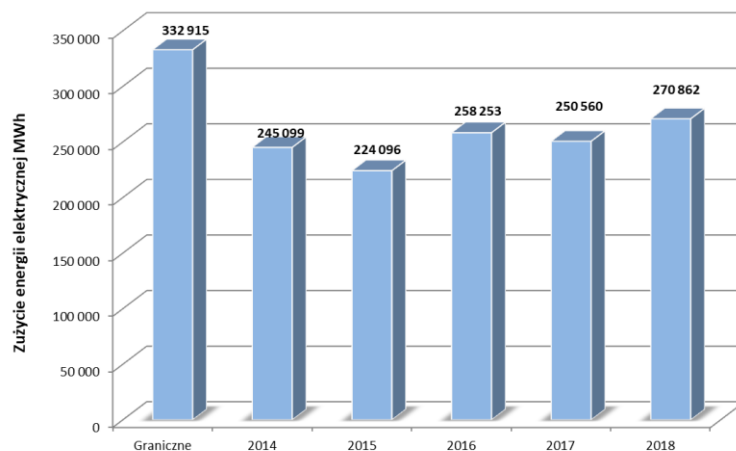
- **Wykorzystanie surowców do produkcji klinkieru i cementu w roku 2018**

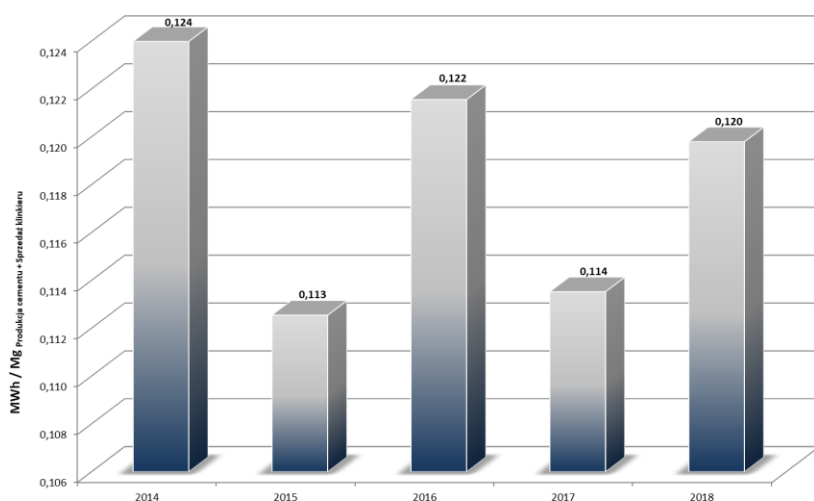
- **Zużycie wody ogółem na tonę wyprodukowanego cementu i sprzedanego klinkieru zostało wyraźnie zmniejszone wraz ze wzrostem ilości produkowanego klinkieru metodą suchą.**

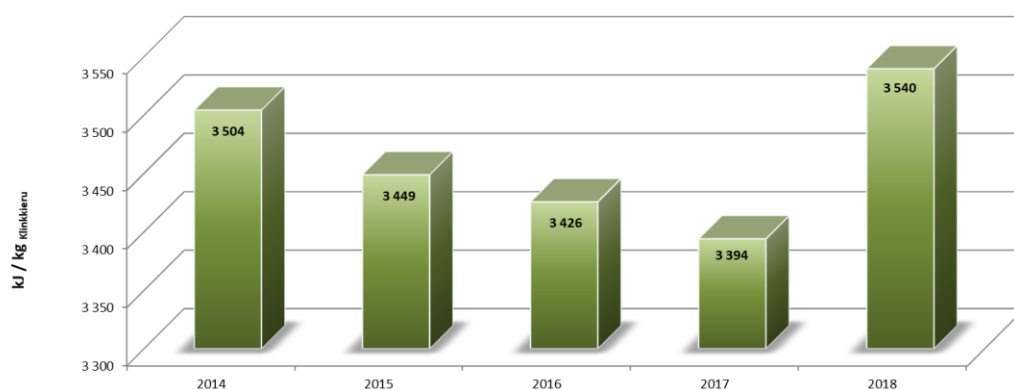
- **Zużycie energii elektrycznej ogółem w latach 2014– 2018** - zużycie energii elektrycznej jest ściśle związane z wielkością produkcji klinkieru i cementu. Uzależnione jest od rodzajów produkowanego cementu oraz pracy poszczególnych linii technologicznych wypału klinkieru. Cementownia prowadzi bardzo dokładną analizę zużycia energii dla poszczególnych faz produkcji oraz spełnia wymagania prawne dotyczące audytów energetycznych.

- **Zużycie energii elektrycznej w przeliczeniu na tonę wyprodukowanego cementu i sprzedanego klinkieru.**

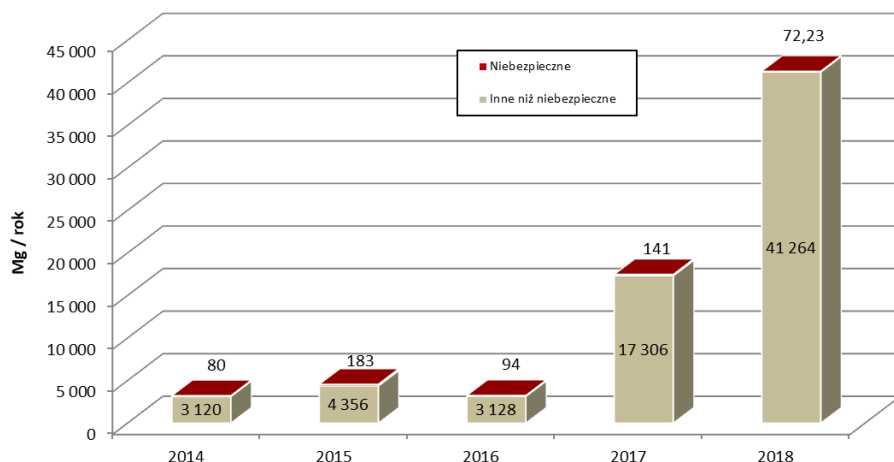
- **Zużycie ciepła na wypał klinkieru cementowego** - jednostkowe zużycie ciepła uzależnione jest przede wszystkim od metody jaką prowadzony jest proces wypału klinkieru. Uruchomienie pieców metody suchej w zasadniczy sposób obniżyło ten wskaźnik.

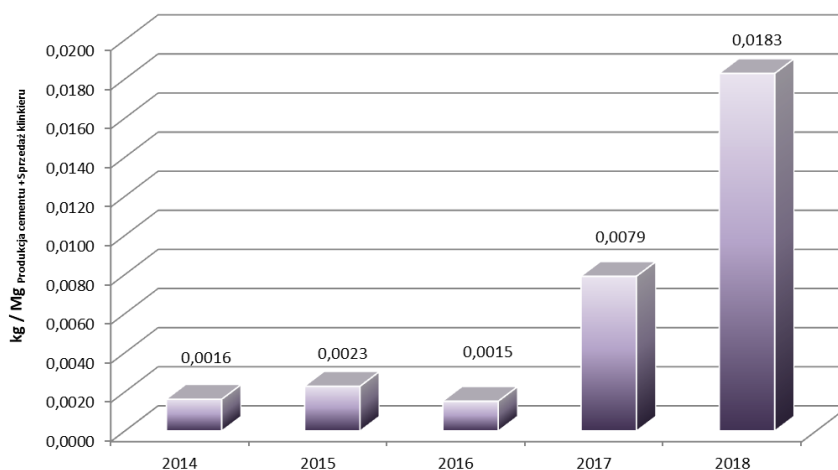
- Ilość wytworzonych odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne w latach 2014 – 2018**

- z wytworzonych odpadów innych niż niebezpieczne największy udział mają: złom stalowy, odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych, odpady opakowaniowe, odpady materiałów ogniotrwałych, zużyte kable i opony. Największy udział wśród odpadów niebezpiecznych stanowią: zużyte oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe, odpady z czyszczenia zbiorników magazynowych paliw płynnych, odpady materiałów konstrukcyjnych zawierające azbest (płyty eternitowe), podkłady kolejowe, zużyte akumulatory oraz filtry olejowe.

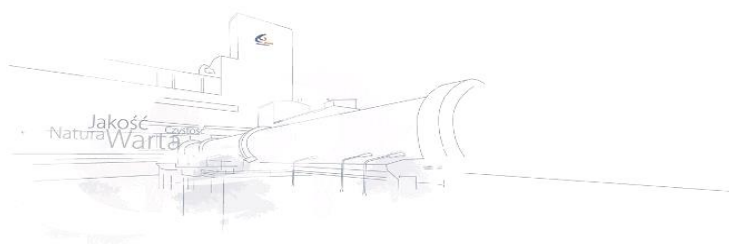

Znaczny wzrost ilości wytworzonych odpadów w latach 2017 i 2018 wiąże się z przystąpieniem do systematycznej likwidacji nieczynnych obiektów produkcyjnych [odpady betonu, gruz betonowy i ceglany z rozbiórek i demontażu, złom stalowy] oraz wytwarzaniem odpadu w postaci pyłu by-passowego powstającego podczas wypału klinkieru w piecach obrotowych metody suchej, którego nadmiar przekazywany jest na zewnątrz do dalszego wykorzystania. Część odpadów zagospodarowywana jest na miejscu, w zakładzie – to gruz betonowy i ceglany, pozostałe odpady przekazywane są do dalszego wykorzystania bądź utylizacji zewnętrznym, uprawnionym do tego odbiorcom.

- Ilość wytworzonych odpadów ogółem - niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne w latach 2014 ÷ 2018 w przeliczeniu na tonę wyprodukowanego cementu i sprzedanego klinkieru.**

Wzrost ilości wytworzonych odpadów generuje automatycznie wzrost wskaźnika ilości wytworzonych odpadów na tonę wyprodukowanego cementu i sprzedanego klinkieru. Jest to tym bardziej widoczne, gdy przyrost produkcji jest znacznie niższy od wzrostu ilości wytwarzanych odpadów.

7. Działania podejmowane przez Instalację w celu zapewnienia zgodności z wymogami prawnymi odnoszącymi się do środowiska

Dopuszczalne oddziaływanie Cementowni Warta na środowisko naturalne określone jest w pozwoleniu zintegrowanym i sektorowych decyzjach środowiskowych. Pozwolenie zintegrowane określa dopuszczalny wpływ procesu produkcji klinkieru na środowisko i obejmuje działalność produkcyjną ciągu technologicznego wytwarzania klinkieru od kruszenia surowca, poprzez przygotowanie materiału wsadowego, proces wypału w piecach obrotowych i transport klinkieru na skład. Decyzje sektorowe dotyczą prowadzonej działalności w zakresie produkcji i dystrybucji cementu (od składu klinkieru i dodatków, poprzez produkcję cementu, składowanie, workowanie i załadunek na środki transportu) oraz prac związanych z działalnością służb remontowych i utrzymania ruchu.

Decyzje administracyjne określają dla Cementowni Warta rodzaje i ilości substancji zanieczyszczających, dopuszczonych do wprowadzania do powietrza, pobór wód podziemnych i powierzchniowych, rodzaje i ilości wytwarzanych, zbieranych i poddawanych odzyskowi odpadów, dopuszczalną emisję hałasu do środowiska i warunki odprowadzania ścieków do wód. Decyzje środowiskowe precyzują zasady monitorowania i ewidencjonowania wpływu zakładu na środowisko. Działania zakładu na każdym etapie procesu produkcyjnego i w każdej formie działalności mają odzwierciedlenie w prowadzonej dokumentacji środowiskowej. Prowadzona sprawozdawczość uwzględnia każdą formę oddziaływania zakładu na środowisko.

Emisja zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do powietrza - urządzenia służące ochronie powietrza stanowią integralną część każdego układu technologicznego. Linie do wypalania klinkieru cementowego wyposażone są w piecowe odpylacze elektrostatyczne oraz w odpylacze tkaninowe pulsacyjne (odpylające transport materiału wsadowego, proces przygotowania paliw i nadawy piecowej). Młyny cementu wraz z układami dozowania i odbioru cementu oraz urządzenia służące do transportu, workowania, paletyzowania i załadunku cementu zainstalowane na wydziałach pakowni, odpylane są przez odpylacze tkaninowe pulsacyjne. Wszystkie układy technologiczne wyposażone są w aparaturę kontrolno - pomiarową umożliwiającą pełną kontrolę prowadzonego procesu, tak wypału klinkieru jak i przemiału cementu. Stan techniczny eksploatowanych urządzeń technologicznych i współpracujących z nimi urządzeń ochrony powietrza odzwierciedlają wyniki okresowych pomiarów emisji. Potwierdzona pomiarami emisja zanieczyszczeń pyłowych i gazowych mieści się w granicach określonych w pozwoleniach środowiskowych. Utrzymanie zgodności z wymaganiami środowiskowymi uzyskuje się poprzez właściwą eksploatację urządzeń ochrony powietrza zgodną z zabiegami konserwacyjnymi oraz planowanymi remontami. Cementownia ma obowiązek prowadzenia okresowych pomiarów emisji do powietrza ze wszystkich źródeł zainstalowanych na terenie zakładu. W związku z możliwością prowadzenia procesu współspalania paliw alternatywnych w piecach cementowych, na liniach metody suchej nr 5 i 6 zainstalowany jest ciągły monitoring emisji pyłu, tlenu węgla, dwutlenku siarki, tlenków azotu, chlorowodoru, fluorowodoru oraz substancji organicznych wyrażonych jako całkowity węgiel organiczny (TOC). Z uwagi na wykorzystywanie metody SNCR do obniżania emisji NO_x prowadzony jest także monitoring ciągły emisji amoniaku. Ponadto wykonywane są dodatkowe, okresowe pomiary emisji zanieczyszczeń monitorowanych w czasie prowadzenia procesu współspalania odpadów. Pomiary okresowe emisji wykonywane są przez akredytowane laboratoria zewnętrzne oraz przez posiadające akredytację Nr AB 1119 Polskiego Centrum Akredytacji laboratorium zakładowe. Wyniki pomiarów przekazywane są do Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi i Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Łodzi, Delegatura w Sieradzu. Zasadniczym, strategicznym celem środowiskowym dla Cementowni w zakresie ochrony powietrza jest hermetyzacja procesu produkcyjnego i ograniczenie emisji nieorganicznej, zwłaszcza magazynowania i transportu klinkieru. Zakład podejmuje od lat działania zmierzające do zmniejszenia wtórnego zapylenia. Z uwagi jednak na pierwotne rozwiązania technologiczne, przyjęte w czasie jego budowy w latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych ubiegłego stulecia, uwarunkowania surowcowe oraz konieczność utrzymania ciągłości produkcji i sprzedaży,

realizacja tego zadania przewidziana jest w dłuższym okresie czasu. Wymaga bowiem znacznych nakładów finansowych i etapowego harmonogramu realizacji.

Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych - Cementownia Warta S.A. wykorzystuje na swoje potrzeby wody podziemne oraz wody powierzchniowe. Podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę są trzy studnie głębinowe znajdujące się na terenie zakładu. Korzystanie z wód podziemnych zapewnia: pokrycie zapotrzebowania na wodę przeznaczoną do spożycia i na cele socjalno-bytowe załogi oraz gospodarstw domowych w przyzakładowym osiedlu. Zapewnia także pokrycie zapotrzebowania na wodę o wymaganych parametrach jakościowych dla niektórych procesów technologicznych. W zakresie wód powierzchniowych zakład eksploatuje ujęcie brzegowe zlokalizowane na prawym brzegu rzeki Warty. Ujęcie brzegowe stanowi rezerwowe źródło zaopatrzenia zakładu w wodę pokrywającą wyłącznie potrzeby technologiczne i niedobory zamkniętego obiegu wód chłodniczych.

Pobór wód głębinowych i powierzchniowych jest określany na podstawie zamontowanych, legalizowanych wodomierzy. Woda studzienna z centralnie położonej pompowni rozprowadzana jest siecią rurociągów magistralnych ułożonych wzdłuż zasadniczych ciągów komunikacyjnych zakładu, z których zasilane są poszczególne obiekty produkcyjne i pomocnicze. Zużycie wody na poszczególnych obiektach kontrolowane jest w oparciu o wskazania wodomierzy. Każdy z zakładów tj. Cementownia Warta I i Warta II posiada niezależny system zasilania w wodę chłodniczą oraz niezależne systemy odbioru wód pochłódniczych, które współpracują między sobą dzięki dwóm przepompowniom, uruchamianym w wypadku wystąpienia deficytu wody w którymś z obiegów.

Wody pochłódnicze z terenu Cementowni Warta II odprowadzane są do dwóch zbiorników wody obiegowej, stanowiących element chłodni wentylatorowej, w której zlokalizowana jest również pompownia wody obiegowej, obsługująca Wartę I i II. Wody pochłódnicze oraz wody opadowe z terenu Cementowni Warta I odprowadzane są do otwartego osadnika wód chłodniczych, w którym następuje ich schłodzenie oraz osadzenie występujących zanieczyszczeń stałych. Ponadto, do tego samego osadnika kierowane są oczyszczone ścieki sanitarne, pochodzące z zakładowej oczyszczalni ścieków, usytuowanej na terenie zakładu oraz ścieki z myjni samochodowej. W czasie normalnej pracy instalacji woda z tego osadnika kierowana jest do pompowni wody obiegowej i zasila zamknięty obieg wody pochłódniczej.

Wody kopalniane – ich ilość określana jest na podstawie wskazań wodomierza - pochodzące z odwodnienia III-go poziomu wyrobisk kamieniołomu odprowadzane są do osadnika wód kopalnianych. Po przejściu przez osadnik, woda odprowadzana jest rowem do rzeki Warty. Do tego samego osadnika kierowane są również wody opadowe z terenu Cementowni Warta II. W przypadku wystąpienia niedoboru, w ilości odprowadzanych wód pochłódniczych do zbiorników wody obiegowej lub w innej sytuacji awaryjnej, przedmiotowe zbiorniki mogą być zasilane z osadnika wód kopalnianych, za pośrednictwem pompowni wody uzupełniającej, zlokalizowanej bezpośrednio w jego sąsiedztwie. Wody kopalniane i oczyszczone wody opadowe z terenu Warty II poddawane są badaniom zgodnie z zakresem zawartym w aktualnych decyzjach środowiskowych. Badania przeprowadzone w 2018 roku nie wykazały znaczących przekroczeń dopuszczalnych wartości stężeń oznaczanych zanieczyszczeń.

Powstające na terenie zakładu oraz osiedla przyzakładowego ścieki bytowe odprowadzane są za pomocą rozdzielczej kanalizacji grawitacyjnej do zakładowej mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków. Głównymi elementami oczyszczalni ścieków są:

- pompownia ścieków surowych,
- dwa osadniki wstępne,
- dwa złoża biologiczne,
- dwa osadniki wtórne, pompownia osadów nadmiernych oraz poletka osadowe.

Podczas normalnej pracy oczyszczone ścieki bytowe odprowadzane są do osadnika wód chłodniczych, w którym podlegają zmieszaniu z wodami cyrkulującymi w zamkniętym układzie chłodzenia. Dzięki temu rozwiązaniu zmniejsza się ilość wody uzupełniającej straty układu powstające wskutek parowania.

W przypadku konieczności czyszczenia osadnika wód chłodniczych, raz na dwa lata, w ciągu 1÷7 dni następuje odprowadzenie wód chłodniczych oraz oczyszczonych ścieków bytowych do rzeki Warty. W tym czasie badane są stężenia zanieczyszczeń zawartych w odprowadzanych ściekach, w zakresie wymaganym przez pozwolenie wodno-prawne. Dotychczasowe badania nie wykazały przekroczeń

dopuszczalnych wartości. Dokonano pełnej automatyzacji pracy pomp w obiekcie oczyszczalni ścieków i zamkniętego obiegu wód chłodniczych.

Ponieważ ścieki bytowe z terenu zakładu przejmowane są w sposób zorganizowany, są oczyszczane i wykorzystywane powtórnie do celów chłodniczych i technologicznych wyklucza to istnienie potencjalnego źródła zanieczyszczeń, które mogłyby migrować przez glebę do wód podziemnych. Proces oczyszczania ścieków prowadzony jest w obiektach monolitycznych i nie stanowi bezpośredniego zagrożenia, a przyjęte rozwiązania eliminują możliwość negatywnego oddziaływania na jakość wód podziemnych. Świadczą o tym wyniki badań wód głębinowych, które prowadzone są systematycznie dla każdej z trzech studni głębinowych przez Powiatową Stację Sanitarно-Epidemiologiczną w Wieluniu i WIOŚ w Łodzi Delegatura w Sieradzu. Jakość wody kontrolowana jest w zakresie wymaganym przez pozwolenie wodno-prawne.

Gospodarka odpadami - w Cementowni Warta S.A. występują trzy kategorie odpadów:

- odpady wytwarzane przez podmioty zewnętrzne, wykorzystywane w procesie produkcji klinkieru i cementu jako uzupełnienie składu chemicznego mąki piecowej, składnik cementu popiołowego i cementów wieloskładnikowych oraz odpady wykorzystywane w procesie wypału klinkieru w piecach obrotowych jako zamiennik paliwa konwencjonalnego – pyłu węglowego,
- odpady wytwarzane przez Cementownię Warta S.A. przeznaczone do rekultywacji poeksploatacyjnych wyrobisk górniczych,
- odpady wytwarzane przez Cementownię Warta S.A. przeznaczone do gospodarczego wykorzystania lub unieszkodliwienia w firmie zewnętrznej (w tym odpady niebezpieczne).

Dla wszystkich rodzajów odpadów występujących w Cementowni wyznaczeni są dysponenti, którzy w oparciu o wymagania prawne dotyczące środowiska oraz warunki techniczne i organizacyjne występujące w zakładzie, opracowują scenariusze postępowania dla poszczególnych rodzajów odpadów. Scenariusz postępowania określa zasady postępowania z danym odpadem, miejsce magazynowania, zasady rejestrowania ilości, wskazuje wielkości graniczne wynikające z pozwoleń. Cementownia Warta prowadzi selektywną zbiórkę wszystkich wytwarzanych odpadów, w tym odpadów niebezpiecznych powstających w związku z prowadzoną działalnością. Poszczególne odpady gromadzone są w przystosowanych do tego celu miejscach, zabezpieczonych przed dostępem osób trzecich, w sposób uniemożliwiający zmieszanie różnych rodzajów odpadów i w sposób uniemożliwiający ich negatywne oddziaływanie na środowisko i zdrowie ludzi. Cementownia Warta S.A. współpracuje w zakresie gospodarczego wykorzystania odpadów, ich unieszkodliwiania oraz transportu jedynie z firmami, które posiadają stosowne pozwolenia na prowadzenie tego rodzaju działalności.

Stosowanie się do Instrukcji S-05.02.00 „Sterowanie operacyjne i monitorowanie gospodarki odpadami” w ramach Systemu Zarządzania Środowiskowego ISO 14001, zapewnia odpowiedni nadzór i kontrolę nad wykorzystywanymi i wytwarzanymi w Cementowni Warta S.A. odpadami, ich obrotem i przekształcaniem w trakcie usuwania do miejsc ich wykorzystywania lub unieszkodliwiania zgodnie z wymaganiami środowiskowymi.

Cementownia Warta S.A. spełnia wymagania wynikające z nowelizacji prawa krajowego w obszarze gospodarki odpadami, w zakresie wymagań p.poż oraz wizyjnego monitoringu miejsc magazynowania odpadów. Zakład ma skutecznie wdrożony - nowatorski w skali kraju – system raportowania BDO i kontroli przepływu odpadów od dostawcy do fizycznego wykorzystania w procesie produkcyjnym.

Ochrona przed hałasem - produkcja klinkieru i cementu jest procesem, który stanowi źródło hałasu o stosunkowo wysokim poziomie. Źródłami hałasu są urządzenia technologiczne wykorzystywane w procesie produkcyjnym oraz środki transportowe dowożące surowce i paliwa do produkcji i wywożące cement. Zakład pracuje w ruchu ciągłym, stąd przy najbardziej uciążliwym dla środowiska wariancie produkcji w porze dziennej mogą pracować wszystkie urządzenia jednocześnie. Dla obniżenia oddziaływania akustycznego Cementowni w porze nocnej ograniczono pracę łamacza i transport kamienia z kopalni. Zmniejszenie oddziaływania akustycznego zakładu na środowisko zewnętrzne uwzględniane jest już na etapie procesu inwestycyjnego. Wszystkie instalowane urządzenia wyposażane są w osłony akustyczne i tłumiki hałasu. Zakład realizuje od lat program systematycznego obniżania oddziaływania akustycznego na środowisko, tak zewnętrzne jak i na stanowiskach pracy. W roku bieżącym został zakończony program realizowany w latach 2014 - 2020. Podsumowaniem tej działalności będzie

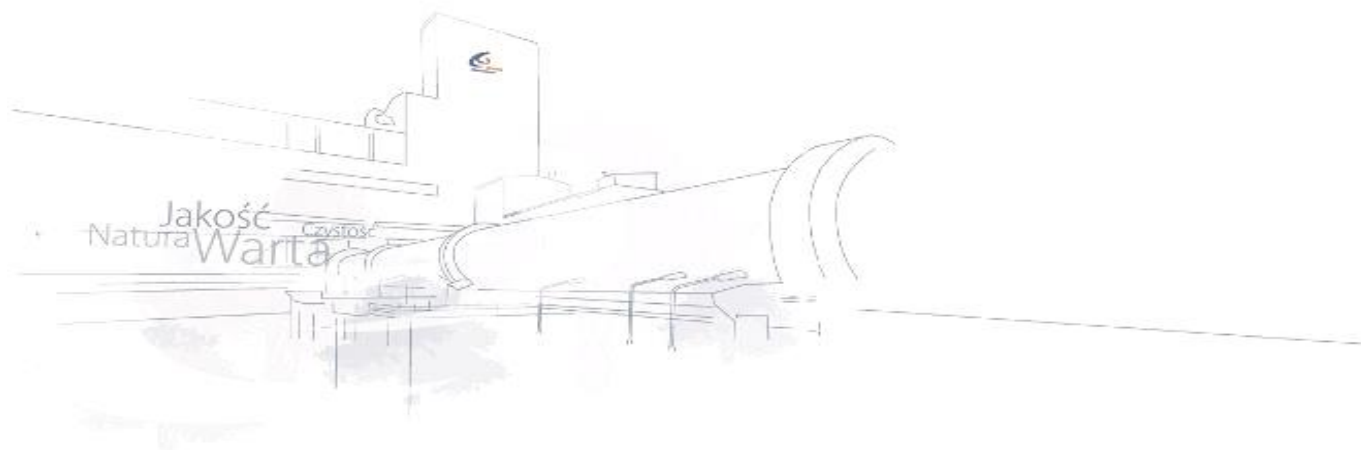
wykonanie kompleksowego, nowego operatu akustycznego, który da wytyczne do dalszego doskonalenia w tym obszarze.

Pomiary hałasu zewnętrznego wykonywane w punktach zlokalizowanych wokół Cementowni nie wykazują przekroczeń wartości dopuszczalnych.

Cementownia Warta S.A. spełnia wymagania prawne i odpowiedzialnie reaguje na odstępstwa, które pojawiają się w toku jej działalności.

INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE

W celu zapewnienia ciągłego dostępu zainteresowanym stronom niniejsza deklaracja dostępna jest w całości na stronie internetowej www.wartasa.com.pl w Dziale Środowiska tel. 43 84 03 252 / 646 lub u Pełnomocnika ds. Systemów Zarządzania tel. 43 84 03 138.

8. Data walidacji i dane weryfikatora środowiskowego.

OŚWIADCZENIE WERYFIKATORA ŚRODOWISKOWEGO W SPRAWIE CZYNNOŚCI WERYFIKACYJNYCH I WALIDACYJNYCH

Centrum Certyfikacji Jakości Wojskowej Akademii Technicznej reprezentowane przez Dyrektora Joannę Jasińską (nazwisko), o numerze rejestracji weryfikatora środowiskowego EMAS PL-V-0002 akredytowany(-a) lub licencjonowany(-a) w odniesieniu do zakresu 23.5 (kod NACE) oświadcza, że przeprowadził(-a) weryfikację, czy obiekt(-y) lub cała organizacja, o których mowa w deklaracji środowiskowej/uaktualnionej deklaracji środowiskowej(*) organizacji CEMENTOWNIA WARTA S.A. (nazwa) o numerze rejestracji (jeśli jest dostępny) PL.2.10-001-25 spełnia wszystkie wymagania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1221/2009 z dnia 25 listopada 2009 r. dotyczące dobrowolnego udziału organizacji w systemie ek zarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS).

Podpisując niniejszą deklarację oświadczam, że:

- weryfikacja i walidacja zostały przeprowadzone w pełnej zgodności z wymogami rozporządzenia (WE) nr 1221/2009,
- wyniki weryfikacji i walidacji potwierdzają, że nie ma dowodów na brak zgodności z mającymi zastosowanie wymaganiami prawnymi dotyczącymi środowiska,
- dane i informacje zawarte w deklaracji środowiskowej/zaktualizowanej deklaracji środowiskowej(*) organizacji/obiektu(*) dają rzetelny, wiarygodny i prawdziwy obraz całej działalności organizacji/obiektu (*) w zakresie podanym w deklaracji środowiskowej.

Niniejszy dokument nie jest równoważny z rejestracją w EMAS. Rejestracja w EMAS może być dokonana wyłącznie przez organ właściwy na mocy rozporządzenia (WE) nr 1221/2009. Niniejszego dokumentu nie należy wykorzystywać jako oddzielnej informacji udostępnianej do wiadomości publicznej.

Sporządzono w Warszawie dnia 31.12.2020 r.

DYREKTOR
Centrum Certyfikacji Jakości
Wydziału Bezpieczeństwa, Logistyki
i Zarządzania WAT
dr inż. Joanna JASIŃSKA